

January 2015 | CBBSS |

CBBSS INFOLETTER ON OIL AND GAS E&P

Съдържание

Статия на броя:

Илиян Василев: Геополитически рискове за енергийната сигурност на Европа - контраиграта на Москва в Кавказ, Турция и Гърция стр.2

Natural gas Europe: Дебатът за шистовия газ вреди на конвенционалните проекти в Германия според Wintershall стр.6

Rigzone:Cuadrilla получава разрешение за проучване във Великобритания стр.7

The Northern Echo: Индустрията трябва да започне разработването на шистов газ стр.8

Reuters: Total спира операциите си в Северно море, американския шистов газ след спада на петролните цени стр.9

Mail & Guardian: Проучването за шистов газ в провинция Karoo започва стр.10

Natural gas Europe:Алжир все още преценява перспективите за шистов газ стр.14

Геополитически рискове за енергийната сигурност на Европа - контраиграта на Москва в Кавказ, Турция и Гърция

Илиян Василев

През последните месеци и в епицентъра на Украинската криза се наблюдава засилена активност на Москва по цялото трасе на "енергийните надежди" на Европа за диверсификация на енергийните доставки - от Баку, през Тбилиси и Анкара, в Атина, София и Белград.

Не е тайна, че постоянен вектор на руската газдипломация е осуетяването на алтернативни газови доставки от Каспийския регион – цел, на която бяха посветени както Синия, Южния и последвалия ги нов Турски поток. Особени надежди се възлагат не толкова на единични успехи в някоя от столиците по трасето, а на преливния ефект и информационно усилване на сигнали за проблемност и размиване на ентузиазма

на съответните политически елити. Известни шансове има силовата контраигра на Москва срещу Баку, която поставя пред Илхам Алиев избора – или запазване на властта си или енергийни приходи. В контекста на остро противопоставяне между Запада и Русия залозите за Путин не могат да бъдат големи.

Традиционно Москва винаги е спекулирала със заплахата от "цветна революция" и заиграване с опозицията за авторитарния режим на Алиев. Не за пръв път висши приближени до азерския ръководител атакуват подкрепяни от Запада неправителствени организации, ограничават медийни и политически свободи.

Новото е, че недоволството на управляващия бакински елит се разпространява върху външната политика на Вашингтон и отговорността му за кризата в международните отношения и най-вече за срива в цената на суровия петрол – често повтарян

рефрен и от Москва. Повече от критичните изявления на азерските ръководители се правят и разпространяват на руски език, което е недвусмислен сигнал, че имат за цел да бъдат забелязани в руската столица.

В средата на месец декември офисът на радиостанция "Свободна Европа", която се финансира от Държавния департамент и няколко свързани неправителствени организации, бе атакуван от спецчасти на азерските служби за сигурност. През 2014 година бяха арестувани над 100 опозиционери, а тенденцията е възходяща. Надеждата на Баку, че Западът ще признае привилегирован статут на Азербайджан като единствен до скоро алтернативен източник на нефт и газ за Европа, като го принуди да приглушава критиките си в сферата на човешките права и политическите свободи, не е гарантирана даденост.

Дългоприеманата мантра бе, че без активното участие на Азербайджан няма как да се случат основните проекти за диверсификация в Югоизточна Европа -

ТАНАП и ТАП. Икономическата целесъобразност на инвестициите в газова инфраструктура отслабва във връзка със спада на цените на суровия петрол и природния газ, несигурния пазар и слабо търсене от крайни потребители.

Азербайджан днес трябва да се конкурира с други възможни алтернативни доставчици, в това число и с доставките на втечен природен газ – в това число и от Америка.

В своята опозиция срещу азерските маршрути през Турция, Русия не е сама – тя се опитва да взаимодейства с Китай, Казахстан и Иран - в това число и като предотврати достъпа на туркменски газ през Транскаспийския газопровод до Европа.

При тези обстоятелства Баку постепенно осъзнава, че не е незаменим, поне до степен да принуди Запада да престане да подкрепя опозиционните сили.

Илхам Алиев е твърде уязвим от позицията на Москва в конфликта с Армения. Русия трудно може да разреши, но може успешно да играе на противоречията между Ереван и Баку. Това налага азерският президент да поддържа прагматична линия към северния си съсед и най-вече да не тества границите на търпение на Русия в условията на ескалираща конфронтация на Путин със западните му партньори.

Още повече, че САЩ и ЕС отказват реална и значима военна помощ на страните от постсъветското пространство – свидетелство, за което бе ненамесата в конфликта в Грузия и сега в Украйна.

Тази геополитическа парадигма вероятно обяснява и сключения договор за внос на въоръжения и бойна техника от Русия на стойност над 1 милиард долара, както и засиленото сътрудничество между руските и азерски служби за сигурност в противодействие на "цветни" заплахи.

В приблизително подобно русло се развиват и не особено силно

информационно осветяваните преговори между ръководствата на Русия и Грузия.

В Тбилиси проруският елит се чувства обнадяван от по-агресивното поведение и позиции на Русия в Украйна и Азербайджан, както и от потенциалните проблеми през реализацията на транзитни проекти с неруски газ, които привързват Грузия към Запада.

Няма съмнение, че победата на радикално лявата партия Сириза в Гърция ще даде допълнителен импулс на проруските сили по цялото протежение на трасето на алтернативния газ от Каспийско море до крайните потребители в Италия и Централна и Източна Европа.

Алексис Ципрас не крие намерението си да се възползва от различията между САЩ и ЕС от една страна и Русия, за да отслаби влиянието и натиска на Германия. Отношението му към Ердоганова Турция е много по-меко, което предполага, че независими от

Анкара и скъпи проекти за транзит като газопровода от Израел и Кипър към Гърция вероятно ще имат по-нисък приоритет. Трудно е да се допусне, че правителството на Ципрас ще пренебрегне гръцките интереси при реализацията на нови ВПГ терминали на Егейско море, за които лобират ЕС и САЩ, но е също толкова сигурно, че Атина ще се опита да извлече максимум от ползите за себе си при ръчно управление на техния напредък.

Украинската криза провокира мащабно пренареждане на картите в сферата на енергийната сигурност в района на Черно море и Каспийския регион. Много от значителните инфраструктурни проекти за пренос на енергийни суровини – особено на природен газ от Каспийския регион и на Балканите могат да бъдат забавени или ускорени в зависимост от геополитическата конюнктура, като Москва съхранява значителни възможности за противодействие и „размиване на ентузиазма“ на

политическите елити в транзитните страни.

Без системна и цялостна ангажираност на водещите страни в ЕС и особено на САЩ за позитивно управление на политическия риск в големите инфраструктурни проекти с цел диверсификация на енергийните потоци, без акцент върху тяхната пазарна и бизнес състоятелност, много от тях ще останат на хартия – започнали и завършени като политическа амбиция.

Никой не може да смята своите интереси за сигурно защитени, а ролята си на основен фактор – газова или политически хъб – за гарантирани. Нито Баку, нито Анкара, нито Атина или София могат да се смятат за незаменими.

Динамиката на процесите е толкова значима и границите на невъзможното в условията на развиващата се украинска криза толкова широки, че втречването в географските карти и в собствените претенции може лесно да отведе всеки политик или страна до невъзстановими

стратегически загуби или пропуск на справедлива полза.

Високото доверие в тази сфера не винаги издава увереност, още по-малко е гаранция за по-висока чуваемост.

Дебатът за шистовия газ вреди на конвенционалните проекти в Германия според Wintershall

Natural gas Europe

Дебатът за шистовия газ е заплаха за конвенционалния добив в Германия обяви Wintershall, добавяйки, че местният добив регистрира спад от 6% през 2014г.

„За повече от три години продължаващата дискусия за шистовия газ е попречила на одобряването на проекти, които изискват използването на фракинг дори и за конвенционален добив на газ. Следователно това блокира установения добив на природен газ“, според Wintershall.

Долна Саксония е немският регион, в който се осъществяват подобни операции през последните години.

„Блокирането на проектите не само заплашва сигурността на местните доставки, но също излага на риск и работните места особено в Долна Саксония,“ каза Andreas Scheck, ръководител на дейностите на компанията в Германия.

Според немската компания това би могло да представлява риск за индустрията, застрашавайки 20 000 работни места. Wintershall, дъщерно дружество на BASF, споменава едно скорошно проучване на Асоциацията на германските производители на суров петрол и природен газ (WEG), според което 1 милиард евро инвестиции в момента са задържани.

Според Scheck повече от една трета от конвенционалния природен газ в Германия се добива чрез използването на фракинг технология.

„Укрепването на сигурността на доставките в Германия не зависи само от възможния добив на шистов газ в бъдеще, но преди всичко от вече установеното конвенционалното производство“, добави Scheck.

Миналия октомври компания Wintershall обяви намерението си да се фокусира върху

добива на нефт и газ, продавайки своя дял от 15.79% в Verbundnetz Gas (VNG) на компания EWE за €320 милиона.

СТАТИЯТА МОЖЕТЕ ДА НАМЕРИТЕ [ТУК](#)

Cuadrilla получава разрешение за проучване във Великобритания

Rigzone

Британската агенция за опазване на околната среда обяви, че дава разрешения на компанията Cuadrilla за проучвания в находище в северозападната част на Англия.

Почти 60 %-ният спад на петролните цени от юни насам спря устрема на компаниите да проучват шистов газ, който се конкурира с петрола при отопление на домакинствата. В САЩ някои малки петролни и газови фирми спряха проучвателните си операции.

Говорител на Cuadrilla заяви, че компанията е все още в проучвателна фаза и ниските петролни цени не са повлияли на плановете ѝ.

Великобритания се стреми да разработва шистов газ, за да се справи със намаляването на енергийните ресурси от Северно море.

Тревоги за евентуално негативно влияние върху околната среда предизвикват протести на населението в гъсто населените райони.

Разрешителните определят условията, които Cuadrilla трябва да следва, за да предпази подземните води, водите на повърхността, качеството на въздуха, както и да гарантира безопасното складиране, управление и отделяне на отпадъците в четвъртото по големина находище на компанията в Preston New Road, Lancashire.

„След извършването на стриктна оценка на кандидатурата на Cuadrilla и след отговори на обществени запитвания, ние сме убедени, че издадените разрешителни ще гарантират сигурността на хората и околната среда.“, обяви Steve Molyneux, мениджър на екологичната агенция за Lancashire.“

„Необходимите регулации са налице за безопасното управлението на отпадъците и горене на газ, и за защита на местните водни ресурси.“

СТАТИЯТА МОЖЕТЕ ДА НАМЕРИТЕ [ТУК](#)

Индустрията трябва да започне

разработването на шистов газ

The Northern Echo

Директор от нефтохимическата промишленост предупреди, че секторът трябва да овладее страховете от задълбочаващата се криза с петролните цени.

Д-р Stan Higgins, главен изпълнителен директор на клъстера North East Process Industry (Nepic) счита, че компаниите трябва да направят оценка на енергийните ресурси при положение, че петролът остава под 50 долара за барел.

Д-р Higgins заяви, че извличането на шистов газ е начин компаниите да поддържат енергийните доставки докато икономиката се стабилизира.

Предупреждението на д-р Higgins следва обявление от страна на базираната в Саудитска Арабия компания SABIC, че ще се присъединят към шистовата революция чрез пренастройване на своята крекинг инсталация в Wilton, близо до Redcar, към метан, внесен от САЩ.

„Нефтохимичната индустрия предприема промени с увеличаващ се обхват на глобално ниво.“

„Колкото по-бързо започнем да добиваме собствен шистов газ и енергия от подземна газификация на въглища, толкова по-стабилна ще бъде нашата икономика.“

„Вече виждаме въздействието след обявлението на SABIC за нов терминал на етан.“

„Химическите компании са обявени едва ли не за хищници на фона на икономическата несигурност защото техните директни потребители, които виждат спада на петролните цени, са склонни да вярват, че същото понижение ще има и в техните разходи за суровини“.

„Независимо дали ни харесва или не, ние сме част от световната икономика, където страните, които контролират собствените си суровини и енергетика имат особено силно въздействие върху местната индустрия.“

Нарастващият фокус върху шистовия газ доведе до разкриване на плановете на правителството за създаване на национален център за петрол и газ, за който министри

заявиха, че ще създаде повече от 60 000 работни места.

В тези планове се включва и учебни заведения като Redcar и Cleveland College, които ще бъдат сред колежаите, подкрепящи националния център, предоставяйки курсове в области като сондиране, петролно инженерство и изграждане на тръбопроводи

Колежът работи върху създаване на петролна и газова тренировъчна академия за £7.4 милиона, като националният колеж се очаква да започне работа от учебна година 2016-2017.

СТАТИЯТА МОЖЕТЕ ДА НАМЕРИТЕ [ТУК](#)

Total спира операциите си в Северно море, американския шистов газ след спада на петролните цени

Reuters

Френската петролна и газова компания Total ще спре инвестициите в някои от досегашните си находища на Северно море и в добива на американски шистов газ след спада на петролните цени.

По време на световния икономически форум в Davos, Швейцария, изпълнителният директор на компанията Patrick Pouyanne заяви, че очаква цените на петрола да останат ниски и през първата половина на 2015 след спад с почти 60% до 50 долара за барел от юни досега.

Главния изпълнителен директор на Total Patrick Pouyanne обяви пред Financial Times, че Total планира да редуцира инвестициите си с 10% тази година в сравнение с тези от 2014 – 26 милиарда долара и също така да „замрази“ процеса по наемане на персонал през 2015.

Инвестициите на компанията в Северно море, от където се добива суров петрол сорт Brent, ще бъдат редуцирани, тъй като доходността от полетата се е влошила.

Говорител на компанията обяви, че английският ѝ клон ще намали разходите за изпълнители по договори с 10 на сто през 2015 г. и това ще се изрази във все още неуточно намаляване на наетия персонал в региона.

„Разработваме находища по Източното крайбрежие на САЩ и моите инструкции са доста ясни - ограничаваме инвестициите,"

каза Rouyanne по време на панела. „Може да се върнем след една година, когато цените ще се покачат отново.“

Докато много шистови находища бяха на печалба при цени на петрола от 70 долара за барел, сегашните ниски цени биха могли да доведат до редуциране на разходите за добив под \$ 50 за барел, добави той.

Total има две съвместни предприятия с американската група Chesapeake Energy, едното за добиване на шистов газ в басейна Utica в Ohio заедно с друг партньор- EnerVest, а другото в шистовия басейн Barnett Shale в Тексас.

Total се присъединява към група международни петролни компании, включително BP и ConocoPhillips, които са орязали бюджетите си за 2015 поради пониските цени на петрола.

Въпреки това Rouyanne предупреди, че по-малкото инвестиции в добива могат да доведат до проблеми.

„Наблюдава се естествен спад от пет процента годишно на съществуващите петролни полета по целия свят. Това означава, че до 2030 повече от половината от настоящия глобален добив на петрол няма

да съществува. За добив от 50 милиона барела на ден е необходимо огромно количество инвестиции.“

„Цикълът ще се преобърне и по-високите цени ще се завърнат на пазара“, предвиди той.

Total може да се откаже и от проучването за нефт и газ в офшорната част на Кипър след като не откри осезаеми знаци за наличието на ресурси.

В интервю за френската телевизия Patrick Rouyanne заяви, че Total е увеличила мерките за сигурност в няколко мюсюлмански страни след въоръжените атаки на ислямисти в Париж.

Той обяви пред обществената телевизия France 2, че компанията е получила заплахи в Йемен, където има две концесии за добив на нефт и газ, както и терминал за ВПГ.

СТАТИЯТА МОЖЕТЕ ДА НАМЕРИТЕ [ТУК](#)

Проучването за шистов газ в провинция Кагоо започва

Mail & Guardian

Проучването за шистов газ в Южна Африка се очаква да започне през юли тази година. Спадът на петролните цени постави компаниите пред въпроса за съкращаване на инвестициите, но едно е сигурно – проучвателните сондажи в провинция Кагоо ще продължат.

Сроковете, представени от министерство на минерални ресурси пред националния съвет на местните общности през месец октомври, показват, че новите регулации за разработването на шистов газ вероятно ще бъдат публикувани в държавен вестник в следващите няколко седмици.

Проучвателните лицензи ще бъдат раздадени най-рано през юли или август, а проучването ще започне непосредствено след това.

Шистовият газ, ако бъде преценен за икономически жизнеспособен, ще бъде използван основно за производство на електроенергия, а не на горива. Според енергийни експерти именно поради тази причина инвестициите в шистов газ остават изгодни.

Междувременно енергийният сектор е обзет от несигурност.

Изменението на законопроекта за разработване на минерални и петролни ресурси беше върнат в парламента от президента Jacob Zuma, който в съобщение до медиите изяви опасения, че изменението не е в съответствие с конституцията, без да посочва повече детайли.

На глобално ниво инвестициите в енергетика са под въпрос. Някои петролни и газови добиващи компании са затруднени и при настоящите цени, които достигнаха своето дъно от 2009 насам, като резултат от пренасищането на пазара след като Саудитска Арабия загуби пазарен дял в САЩ

Jeremy Wakeford, председател на асоциацията за проучване на петрола в Южна Африка обяви, че планираният добив „ще продължи независимо от това какво се случва на петролния пазар“ и заяви, че добитите количества ще бъдат използвани главно за производство на електроенергия. "Компаниите вероятно ще видят икономическата полза в продължаващо проучване, ако добивът се използва за производство на електроенергия и в действителност не е заместител на петрола“.

Според оценки на американската администрация по енергийна информация

през 2013 в Южна Африка има запаси от 390 трилиона кубични фута шистов газ.

Според правителството само 30 трилиона кубични фута шистов газ са достатъчни, за да покрият половината от енергийните нужди на страната за 20 години напред.

Според агенцията средните разходи на електроцентралите в САЩ през 2019 г. показват, че разходите за добива на въглища са \$ 60 за мегаватчас, докато разходите за енергия от газ могат да бъдат под \$ 14.3 за мегаватчас.

Вземайки предвид спадът в цените на суровините, компании като Glencore и BHP Billiton обърнаха вниманието си към разработените си активи. Петролните компании като Shell също трябва да вземат решения относно портфолиото си, каза Крис Bredenhann, съветник по въпросите нефт и газ в PwC Африка.

Той отбеляза, че кандидатите за придобиване на лицензи за проучване, подадени преди повече от 4 години, вече имат ангажименти по "работен график", като дружествата са длъжни да предприемат редица действия, като например извършване на определен брой сондажи или се поставят

на риск от санкции, включително и на пълно отнемане на лиценза.

Въпреки че петролните компании свързват цените на природния газ и нефт с инвестиционните си решения, Bredenhann заяви, че Южна Африка не е достигнала до фазата, когато се вземат окончателни инвестиционни решения, но „все пак стои въпросът трябва ли да го направим или трябва да изчакаме“

Kumbirai Gundani, сътрудник в консултантската компания Frost & Sullivan заяви, че проучването на шистов газ се прави на базата на бюджет, който от своя страна се приспособява към колебанията на петролните цени.

Настоящите предизвикателства, обаче не биха възпрели петролните компании според Gundani: „Веднъж получили лиценз за проучване, той е с валидност 3 години и може да бъде подновяван три пъти. Никой няма да изпусне такава възможност. Нестабилните петролни цени са нещо познато на пазара, важно е да притежаваш лиценз, когато пазарът стане жизнен, сондажите могат да започнат.“

Според Wakeford намирането на нови находища на петрол се превръща в трудна задача, вземайки предвид инвестиции в района на Арктика, които не са оправдани при настоящите цени.

Според Jonathan Deal, основател и главен изпълнителен директор на Karoo Action Group, наблюдава се значително редуциране на проучвателните дейности в САЩ дори преди спада на цените.

„Басейните доказано се изчерпват бързо, въпреки глупавите прогнози за 10 до 15 години добив за всеки басейн. Средният сондаж в най-добрия случай продължава три години.“

Royal Dutch Shell, една от компаниите кандидатстващи за проучвателен лиценз обяви, че няма поглед върху краткосрочното бъдеще на петролните цени, но със силния си балансов отчет, изгражда дългосрочна концепция за финансирането.

„Спадът на петролните цени е част от присъщата нестабилност на нашата индустрия. Стратегията ни се изгражда около очакванията за такава нестабилност: портфолиото трябва да бъде атрактивно и

устойчиво при широк кръг от обстоятелства.“ обявиха от компанията.

„Това подчертава значението на стремежа ни за по-добро изпълнение, за баланс на приходи и разходи, за подобряване на баланса между ръст и възвращаемост, и за подобряване на капиталовата ефективност.“

В отговор на въпроси министерството на минералните ресурси обяви, че регулаторната рамка за разработването на шистов газ е неизбежна.

Според министерството „цените на стоките, включително и тези на петрола, се отразяват върху икономическата жизнеспособност. Въпреки това трябва да се отбележи, че цените на суровините са циклични и това се взема под внимание при оценката на жизнеспособността на отделните проекти. "

СТАТИЯТА МОЖЕТЕ ДА НАМЕРИТЕ [ТУК](#)

Алжир все още преценява перспективите за шистов газ

Natural gas Europe

Според думи на алжирския министър на енергетиката Youcef Yousfi, предадени от

Algeria Press Service, северноафриканската страна не е взела окончателно решение по отношение на шистовия газ и все още се провеждат технически и икономически оценки.

Министър Yousfi добави, че страната работи по интерконекторни проекти, което ще увеличи броя на потребителите на газ.

Според министъра на енергетиката регионът Mascara ще осигури електричество и газ за 75% от домовете до края на 2015. В следващите две години се очаква всички домове да бъдат свързани към мрежата.

СТАТИЯТА МОЖЕТЕ ДА НАМЕРИТЕ [ТУК](#)

Уточнение

Авторите на настоящия информационен бюлетин финансират това начинание, водени от своята гражданска позиция за необходимостта от пълноценна и балансирана информираност на обществото по въпросите на проучването и добива на нефт и газ. Проявите интерес да подпомогнат проучванията и информационната дейност на Центъра за изследвания на Балканския и черноморския регион могат да се обръщат за повече информация и конкретни проекти към

координатора на програмата на следния адрес cbbsinfocenter@gmail.com

Unsolicited mail: Ако не желаете да получавате ТОЗИ инфолетър, моля да се отпишете от адресния списък като изпратите обратно съобщение без текст на cbbsinfocenter@gmail.com
Правата по превода на всички статии принадлежат на издателите на настоящия информационен бюлетин.

Контакти за повече информация:

Алекс Алексиев

alexralex@aol.com

Васко Начев

vasko@infonetbg.com

Илиян Василев

idvassilev@innoenergy.biz

Мартин Владимиров

mvladimirov@ceemarketwatch.com

Руслан Стефанов

ruslan.stefanov@online.bg

Христо Казанджиев

h.kazandjiev@yahoo.com